

ตัวแปรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรม
ของนักศึกษามหาปชาบดีเถรีวิทยาลัยฯ
Variables Affecting Students' Self-Conduct on Morals
and Ethics, Mahapachapati Buddhist college

ดร.แม่ชีปณิศาภา เนตรน้อย

Dr.MaeChee Panthitapa Netnoi

อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัย ในพระสังฆราชูปถัมภ์

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรม และเพื่อศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ กลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัยฯ ปีการศึกษา ๒๕๕๙ จำนวน ๘๙ คน สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย ค่าสหสัมพันธ์ พหุคูณ ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสอง ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างค่าตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกันทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ค่าการถดถอยพหุคูณ ของตัวแปรต้นที่มีต่อตัวแปรตาม พบว่า มีเพียงระดับการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ระดับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และระดับความเข้าใจในหลักธรรมของนักศึกษา ที่ส่งผลต่อระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ =.๐๑ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ส่วนตัวแปรต้นด้านการเห็นคุณค่าการปฏิบัติตนตามหลักธรรม ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน และการรับรู้คุณธรรมจริยธรรม ไม่ส่งผลต่อระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของงานวิจัย

คำสำคัญ : การปฏิบัติตน, คุณธรรม, จริยธรรม, ตัวแปร

Abstract

The purposes of this research article were to study the level of students' self-conduct on morals and ethics and the variables affecting the their conduct on morals and ethics. It was a survey research. The research instrument used was a questionnaire with a rating scale of 5 levels. 89 students from the Faculty of Education in the academic year 2559 were the target group. Statistic analysis included mean, standard deviation, coefficient of variation, simple correlation coefficient, multiple correlation coefficient and squared multiple correlation coefficient. The results of the analysis showed that level of students' self-conduct on morals and ethics, was in general at high level conforming to the research hypothesis. Correlation coefficient between independent and dependent variables had positive relationship, which conformed to the research hypothesis. Multiple regression of the independent over the dependent variables was only at the level of participating in activities enhancing morals and ethics. The level of environment in the educational institute and the students' level of understanding Buddhist principles affected the students' level of self-conduct on morals and ethics statistically significant at .01 level which confirmed the hypothesis. For the independent variables, self-conduct according to Buddhist principles, relationship among friends, and the moral and ethics perception had no effect on the students' self-conduct on morals and ethics, neither did conform to the research hypothesis.

Keywords : Self-conduct, Morals, Ethics, Variables

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติไว้ในหมวดที่ ๑ บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ มาตราที่ ๖ และมาตราที่ ๒๒ กำหนดไว้ว่า การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็ม

ตามศักยภาพ ในมาตรา ๒๔ (๑) ยังได้กำหนดรายละเอียดของการจัดกระบวนการเรียนรู้ว่า ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล องค์กรทางการศึกษาควรดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยทุกระดับให้เป็นคนไทยที่สมบูรณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม พัฒนาสติปัญญา ความรู้ความสามารถ จะเห็นได้ว่าสถานศึกษามีความสำคัญต่อการสร้างเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้กับเยาวชนของชาติเป็นอย่างมาก

สายฤดี วรกิจโกคาทร และคณะ ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับสถานศึกษาที่มีผลต่อการปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรม ไว้ว่า สถานศึกษาจัดเป็นสิ่งแวดล้อมแรก ๆ ของชีวิตเด็กเปรียบเสมือนฐานของการเรียนรู้ฐานแรกที่ได้ก็จะได้รับรู้และสัมผัส ครู อาจารย์หรือผู้สอนจึงเป็นเสมือนพ่อแม่ เป็นบ้านหลังที่สอง แต่ที่พิเศษกว่า คือ คุรุมีพื้นฐานของการพัฒนาเด็ก โดยมีความรู้และประสบการณ์ในการพัฒนาคน ซึ่งแตกต่างจากพ่อแม่ตรงจุดนี้尤为重要 โดยสถานศึกษามีความพร้อมด้านการพัฒนาหลักคิด และประสบการณ์ในการพัฒนาคนให้สามารถอยู่ร่วมกัน มีหน้าที่และบทบาทต่าง ๆ ในสังคม สถานศึกษาจึงเป็นบริบทสำคัญในการเรียนรู้ของการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์^๑

ปริญญญา เห็นสุข ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสาร และขัดเกลาทางสังคมด้านคุณธรรมจริยธรรมของนิสิต นักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษามีบทบาทมากที่สุดในการขัดเกลาด้านความซื่อสัตย์ เพราะสถานศึกษามีกฎระเบียบมีข้อบังคับต่าง ๆ ที่ตายตัวมากกว่าครอบครัว เช่น ข้อห้ามในการทุจริตในการสอบ เป็นสิ่งที่นักศึกษาได้รับการเรียนรู้มาจากสถานศึกษาว่าต้องมีความซื่อสัตย์ในการสอบ หากละเมิดจะได้รับการลงโทษ การเรียนในเนื้อหาวิชาที่มีความเกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ เช่น วิชาเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพ ความซื่อสัตย์เป็นหนึ่งในจริยธรรมที่สำคัญในการประกอบอาชีพ นักศึกษาจึงได้รับการขัดเกลาถ่ายทอดมาจากสถานศึกษา อาจารย์ผู้สอนนอกจากให้ความรู้ทางวิชาการแล้ว ยังมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องแก่นักศึกษาอีกด้วย ดังนั้นการขัดเกลาจากอาจารย์ผู้สอน เนื้อหาวิชาที่เรียนทำให้สถานศึกษาเป็นตัวแทนที่มีบทบาทในการขัดเกลาด้านความซื่อสัตย์สูงที่สุด^๒

^๑ สายฤดี วรกิจโกคาทร รศ.ดร. และคณะ, **คู่มือ การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสถาบันการศึกษา**, (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม : บริษัท ธรรมสาร จำกัด, ๒๕๕๒), หน้า ๓๒.

^๒ ปริญญญา เห็นสุข, “การสื่อสารและการขัดเกลาทางสังคมด้านคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๙), หน้า ๑๕๐ – ๑๕๑.

อภิญญา อิงอาจ ได้ศึกษาพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สรุปได้ว่า สถาบันทางสังคมที่มีบทบาทสำคัญต่อเยาวชน คือสถาบันครอบครัว และสถาบันการศึกษา ซึ่งมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตของนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในการตั้งใจที่จะประพฤติในความรับผิดชอบต่อหน้าที่ทั้งในครอบครัวและในโรงเรียน นอกจากนี้แล้วเด็กวัยรุ่นจะยึดถือเพื่อนเป็นแบบอย่างและคล้อยตามลักษณะของเพื่อน ๆ ไปได้โดยง่าย^๑

นักการศึกษาทั้งในอดีตและปัจจุบันต่างให้การยอมรับว่า สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา เพื่อนและสภาพสังคมสิ่งแวดล้อม เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพด้านคุณธรรมจริยธรรมของเด็กเยาวชนทั้งหลาย มีความสำคัญมากในการหล่อหลอมความคิด ค่านิยม เจตคติในเรื่องต่าง ๆ ทั้งที่เป็นส่วนดีและไม่ดี และยังยอมรับว่า การปลูกฝังเสริมสร้างพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนนั้นไม่ใช่เรื่องที่จะทำได้โดยง่าย เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน อธิบายถึง การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาไว้ว่า จิตลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา เป็นสิ่งสำคัญต่อพฤติกรรมของบุคคลและมีบทบาทต่อคุณภาพชีวิตของบุคคลเหล่านี้ต่อไปในอนาคต สถาบันการศึกษาจึงควรมุ่งที่จะจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะช่วยพัฒนาส่งเสริมจิตลักษณะสำคัญ ๆ ให้นิสิตนักศึกษาไทย เช่น การมีสติปัญญาหยั่งรู้ในเรื่อนามธรรม การมีเหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นกฎเกณฑ์และเหนือกฎ สามารถควบคุมตนเอง มีทัศนคติ คุณธรรม และค่านิยมของคนเก่ง คนดีและมีความสุข เป็นต้น^๔

สรุปได้ว่า การที่จะส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษามีคุณธรรมจริยธรรมนั้น สำคัญที่สุด คือสถาบันการศึกษา จะต้องจัดระบบการเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมคุณธรรมทั้งรายวิชาที่เรียน กิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยให้นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของศีลธรรมซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้มีความรู้คู่คุณธรรม มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัยฯ เป็นวิทยาลัยในสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นวิทยาลัยทางพระพุทธศาสนา ที่มีการดำเนินงานตามแนวนโยบายของมหาวิทยาลัยต้นสังกัด เป็นวิทยาลัยสตรี ที่นักศึกษาต้องอยู่หอพักประจำภายใน

^๑ อภิญญา อิงอาจ, พฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล, *บทความวิจัย*, ๒๕๕๕. หน้า ๑๖๗ – ๑๗๕.

^๔ ดวงเดือน พันธุมนาวิน, *จริยธรรมของเยาวชนไทย*, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๒๔), หน้า ๒๑๒.

วิทยาลัย รวมกว่า ๑๐๐ ชีวิต จึงทำให้เกิดปัญหาและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ทั้งนี้อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากนักศึกษามีสภาพครอบครัว และสภาพแวดล้อมทางสังคมที่แตกต่างกัน ระดับคุณธรรม จริยธรรม จึงแตกต่างกัน คณะผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากรภายในวิทยาลัย พบว่า นักศึกษาบางส่วนขาดคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ทำให้ทั้งตนเองและผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน นักศึกษาบางคนออกจากการเรียนกลางคัน หรือบางคนมีผลการเรียนต่ำ และมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การไม่เข้าเรียนให้ตรงเวลา ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงและกติกาศึกษาของวิทยาลัย ไม่มีความรับผิดชอบในหน้าที่ และงานที่ได้รับมอบหมาย ที่กล่าวมานี้ อาจเป็นปัญหาของกระบวนการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม และกิจกรรมที่วิทยาลัยจัดขึ้นไม่สอดคล้องกับการแก้ปัญหาต่าง ๆ ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์นิเทศ อาจารย์ที่ปรึกษา และฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัยฯ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงตัวแปรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม และจริยธรรมของนักศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลอันจะเป็นประโยชน์สำหรับวิทยาลัย ซึ่งจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรม จริยธรรม เป็นบุคคลที่พร้อมและสมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมใน ๗ ด้าน คือ ความมีระเบียบวินัย, ความประหยัด, ความซื่อสัตย์, ความเมตตา กรุณา, การรักษาสิลตามทีตนสมทาน, ความกตัญญูกตเวที, และการปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัยฯ

๒. เพื่อศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักศึกษามหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัยฯ

คำถามการวิจัย

๑. การปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัยฯ อยู่ในระดับใด

๒. ตัวแปรคือ ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา, การเห็นคุณค่าการปฏิบัติตนตามหลักธรรม, ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน, การรับรู้คุณธรรมจริยธรรม, สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา, การเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ส่งผลต่อการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัยฯ หรือไม่ อย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

๑. นักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัยฯ มีการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก

๒. ตัวแปรคือ ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา, การเห็นคุณค่าการปฏิบัติตนตามหลักธรรม, ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน, การรับรู้คุณธรรมจริยธรรม, สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา, การเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ส่งผลต่อการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัยฯ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. เพื่อทราบถึงระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัยฯ อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา

๒. เพื่อทราบตัวแปรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัยฯ อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา

๓. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ของนักศึกษามหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัยฯ อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา

๔. เพื่อให้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนานักศึกษาให้มีคุณธรรมจริยธรรม สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาต่อไป

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาใน ๗ ด้าน คือ ความมีระเบียบวินัย, ความประหยัด, ความซื่อสัตย์, ความเมตตา กรุณา, การรักษาศีลตามที่ตนสมารถ, ความกตัญญูตเวที, และการปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัยฯ และเพื่อศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา โดยมีประชากรและกลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๙ จำนวน ๘๙ คน เครื่องมือที่ใช้ศึกษาตัวแปรตามเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมใน ๗ ด้าน ใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert จำนวน) ๓๔ ข้อ เครื่องมือที่ใช้ศึกษาตัวแปรต้น เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้าใจในหลักธรรม, การเห็นคุณค่าการปฏิบัติตนตามหลักธรรม, ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน, การรับรู้คุณธรรมจริยธรรม, สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และ

การเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม แบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ ตามวิธีของลิคเอร์ต (Likert นวนจำ) ๔๐ ข้อ ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ ๓ ท่าน การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (C.V.) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation (ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ) Multiple Correlation) ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสอง (Multiple Regression Analysis : MRA)

ผลการวิจัย

๑. ผลการวิจัยตัวแปรตาม พบว่า ระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัยฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย = ๔.๒๙ ลักษณะดังกล่าวนี้ของนักศึกษาแต่ละคนแตกต่างกันพอสมควร มีค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน = ๑๐.๓๒ เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ๔.๗๔ นักศึกษาแสดงความเคารพนับถือ พ่อ-แม่ อาจารย์ และผู้มีพระคุณ โดยมีค่าเฉลี่ย รองลงมาคือ ค่าเฉลี่ย ๔.๗๐ นักศึกษายินดีปฏิบัติตามคำสอนของพ่อ-แม่ อาจารย์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ๓.๖๕ นักศึกษารู้จักทำบุญชื้อรับ-จ่ายของตนเอง อยู่เสมอ

ผลการวิจัยตัวแปรต้น ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ๔.๒๖ การเห็นคุณค่าการปฏิบัติตนตามหลักธรรมของนักศึกษา ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน ๑๒.๙๑ รองลงมาคือ ค่าเฉลี่ย = ๔.๒๕ ความเข้าใจในหลักธรรม ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน ๑๓.๑๘ ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ๓. ๑๘ ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน มีค่าเฉลี่ย ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน ๑๓.๕๒

๒. ผลการวิจัยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างค่าตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม พบว่า ระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา (MOR) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับความเข้าใจในหลักธรรมของนักศึกษา, ระดับการเห็นคุณค่าการปฏิบัติตนตามหลักธรรม, ระดับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน, ระดับการรับรู้คุณธรรมจริยธรรม, ระดับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา, และระดับการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = ๐.๓๙ - ๐.๕๗$)

ระดับความเข้าใจในหลักธรรมของนักศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการเห็นคุณค่าการปฏิบัติตนตามหลักธรรม, ระดับการรับรู้คุณธรรมจริยธรรม, ระดับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา, และระดับการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = ๐.๒๖$)

ระดับการเห็นคุณค่าการปฏิบัติตนตามหลักธรรมของนักศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการรับรู้คุณธรรมจริยธรรม, ระดับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา, และระดับการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = 0.28 - 0.60$)

ระดับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = 0.40$)

๓. ผลการวิจัยการถดถอยพหุคูณ ของตัวแปรต้นที่มีต่อระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา พบว่า มีเพียงระดับการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม, ระดับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และระดับความเข้าใจในหลักธรรมของนักศึกษา ที่ส่งผลต่อระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ =.๐๑ โดยตัวแปรทั้งสามตัวอธิบายความแปรปรวนระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรม ได้ร้อยละ ๕๐.๓๐ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของงานวิจัยที่ตั้งไว้ ส่วนตัวแปรต้นด้านการเห็นคุณค่าการปฏิบัติตนตามหลักธรรม ด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน และด้านการรับรู้คุณธรรมจริยธรรม ไม่ส่งผลต่อระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของงานวิจัย

สรุปผลการวิจัย

๑. ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักศึกษามหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย มหาลาซาลาติเกรวิวิทยาลัยฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย = ๔.๒๙ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

๒. ผลการวิจัยในภาพรวมพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างค่าตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม มีความสัมพันธ์ทางบวกกันทุกข้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๓. ผลการวิจัยการถดถอยพหุคูณ ของตัวแปรต้นที่มีต่อระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา พบว่า มีเพียงระดับการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม, ระดับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และระดับความเข้าใจในหลักธรรมของนักศึกษา ที่ส่งผลต่อระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ =.๐๑ โดยตัวแปรทั้งสามตัวอธิบายความแปรปรวนระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรม ได้ร้อยละ ๕๐.๓๐ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของงานวิจัยที่ตั้งไว้ ส่วนตัวแปรต้นด้านการเห็นคุณค่าการปฏิบัติตนตามหลักธรรม ด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน และด้านการรับรู้คุณธรรมจริยธรรม ไม่ส่งผลต่อระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของงานวิจัยที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นสามารถนำมาอภิปรายผลได้ว่า ระดับการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา, ระดับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และระดับความเข้าใจในหลักธรรมของนักศึกษา ส่งผลต่อระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัยฯ ทั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว (๒๕๕๒) ได้ทำการศึกษาถึงการปลูกฝังคุณธรรมโดยผ่านสถานศึกษา สรุปได้ว่า สถานศึกษาควรจัดรูปแบบและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรม ดังนี้

๑) การอบรมสั่งสอน ให้คำแนะนำอย่างสม่ำเสมอแก่นักเรียน นักศึกษา ทั้งที่เป็นส่วนบุคคลและเป็นกลุ่ม โดยครู อาจารย์ ให้ความเอาใจใส่ใกล้ชิดเหมือนญาติผู้ใหญ่ รวมทั้งสอดแทรกจริยศึกษาในการสอนทุกรายวิชา

๒) การนำเสนอแบบอย่างของการกระทำความดี โดยการเล่าหรืออ่านชีวประวัติของบุคคลที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคม เป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีอุดมคติในชีวิต

๓) การจัดสภาพแวดล้อมและกำหนดนโยบายโดยสถานศึกษาต้องกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน และนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง

๔) ผ่านกระบวนการกลุ่มและการลงมือปฏิบัติ โดยจัดให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์การเรียนรู้ฝึกให้คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ จินตนาการที่เกี่ยวกับการยกระดับคุณธรรมจริยธรรมในจิตใจของผู้เรียน

๕) ประกาศความดีให้ปรากฏ เป็นการประกาศยกย่องคนที่ทำดี และลงโทษคนที่ทำไม่ดี โดยเฉพาะในช่วงเวลาเช้าแถวหน้าเสาธง หรือตามกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางสถานศึกษาได้จัดขึ้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปริญญา เห็นสุข (๒๕๔๙) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสาร และการขัดเกลาทางสังคมด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษามีบทบาทมากที่สุดในการขัดเกลาด้านความซื่อสัตย์ เพราะสถานศึกษามีกฎระเบียบ มีข้อบังคับต่าง ๆ ที่ตายตัวมากกว่าครอบครัว เช่น ข้อห้ามในการทุจริตในการสอบ หากละเมิดจะได้รับการลงโทษ นอกจากนี้ เนื้อหาวิชาที่เรียนมีความเกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ เช่น วิชาเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพ ความซื่อสัตย์เป็นหนึ่งในจริยธรรมที่สำคัญในการประกอบอาชีพ นักศึกษาจึงได้รับการขัดเกลาถ่ายทอดมาจากสถานศึกษา นอกจากนั้นบทบาทของอาจารย์ผู้สอน นอกจากจะให้ความรู้ทางวิชาการแล้ว ยังมีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องแก่นักศึกษาอีกด้วย ดังนั้น การขัดเกลาจากอาจารย์ผู้สอน เนื้อหาวิชาที่เรียน ทำให้สถานศึกษาเป็นตัวแทนที่มีบทบาทในการขัดเกลาด้านความซื่อสัตย์สูงที่สุด และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์ และศศิภาณญ์ ทวีสุวรรณ ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมที่มีประสิทธิภาพ กรณีศึกษา

กลุ่มเด็ก/เยาวชน และข้าราชการภาครัฐในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา บ่ว่า สถาบันการศึกษา ควรสร้างเครือข่ายบุคลากรส่งเสริมคุณธรรมในสถานศึกษา และระหว่างสถานศึกษาโดยให้นักเรียน เป็นแกนนำในการดำเนินกิจกรรม สำหรับคุณธรรมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เป็นการสร้าง การเรียนรู้คุณธรรมแบบมีส่วนร่วมของนักเรียน โดยให้นักเรียนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการคิด ร่วมวางแผน และร่วมลงมือปฏิบัติ รวมทั้งร่วมประเมินกิจกรรมสำหรับคุณธรรม เป็นการสร้างความรัก ความอบอุ่น ความสัมพันธ์ที่ดีของผู้ปกครอง และอาจารย์ที่ปรึกษาต่อนักเรียนอันจะส่งผลทางอ้อม ทำให้เกิด ความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความมั่นใจในตนเอง รวมถึงค่านิยมที่ดีของนักเรียน มีจิตสาธารณะบำเพ็ญ ตนเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของสถานศึกษา การจัดการเรียน การสอนที่ให้ความรู้ ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และการจัดสภาพแวดล้อมของ สถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ สร้างเสริมคุณความดี เช่น ระเบียบวินัยต่าง ๆ การประพฤติอ่อนน้อม ความสะอาด ความสงบเรียบร้อย การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของบุคลากรในสถานศึกษา ล้วนเป็นการส่งเสริมการประพฤติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาทั้งสิ้น สถาบันการศึกษา จึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการปลูกฝัง สร้างเสริม ขัดเกลาหรือเปลี่ยนแปลง เจตคติ ค่านิยม ตลอดจน จินตภาพของพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน นักเรียนนักศึกษา สถานศึกษาทั้งหลายจึงควรให้ความสำคัญ อย่างมากในเรื่องนี้ เพราะปัจจุบันสถาบันครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันหลักและสถาบันแรกในการทำ หน้าที่ปลูกฝัง สร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม ขัดเกลาหรือเปลี่ยนแปลง เจตคติ ค่านิยมที่ไม่มีดีของ บุตรหลาน แต่สภาพการณ์ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ทำให้สถาบันครอบครัว ไม่มีเวลาในการดูแลบุตรหลาน ภาระหนักจึงตกเป็นของสถาบันการศึกษาที่จะต้องช่วยกันปลูกฝัง สร้าง เสริมคุณธรรมจริยธรรม ขัดเกลาหรือเปลี่ยนแปลงเจตคติ ค่านิยมที่ไม่ดีต่าง ๆ โดยผ่านกระบวนการเรียน การสอน การสอดแทรกในรายวิชา ตลอดจนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เน้นหนักไปในทางสร้างเสริม คุณธรรมจริยธรรม รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อม การบริหาร การให้บริการต่าง ๆ และการเป็นตัวอย่าง ที่ดีงามของครูอาจารย์ตลอดถึงเจ้าหน้าที่ในสถาบันการศึกษา เพื่อช่วยกันสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม พื้นฐาน เช่น ความมีระเบียบวินัย, ความประหยัด, ความซื่อสัตย์, ความเมตตากรุณา, การรักษาศีล ตามที่ตนสมารถ, ความกตัญญูกตเวที และการปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เยาวชนไทยในปัจจุบันขาดคุณธรรมพื้นฐานเหล่านี้เป็นอย่างมาก จึงทำให้เกิดเป็นปัญหาต่าง ๆ มากมาย ขึ้นในสังคม, สถาบันการศึกษาควรปรับแนวคิดการจัดการศึกษาแบบให้ผู้เรียนเก่ง ดี มีสุข มาเป็น ความรู้คู่คุณธรรม หรือคุณธรรมนำความรู้ เพราะเมื่อเยาวชนเป็นคนมีคุณธรรมแล้ว ความเก่ง ความสุข ก็จะเกิดตามมาเอง

ส่วนผลการวิจัยตัวแปรด้านการเห็นคุณค่าการปฏิบัติตนตามหลักธรรม และด้านการรับรู้คุณธรรมจริยธรรม ไม่ส่งผลต่อระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของงานวิจัยที่ตั้งไว้นั้น ในเรื่องนี้อาจอธิบายได้ว่า นักศึกษาที่เข้ามาศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ในมหาปชาบดีเถรีวิทยาลัยฯ นั้น ส่วนมากเข้ามาเรียนเพราะขาดแคลนทุนทรัพย์ เบื้องต้นไม่ได้มีความสนใจหรือเลื่อมใสพระพุทธศาสนา เพียงแต่ต้องการเรียนต่อเท่านั้น นักศึกษาบางคนไม่เคยรักาศิล ไม่สนใจหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา จึงไม่เห็นคุณค่าการปฏิบัติตนตามหลักธรรม และไม่สนใจที่จะรับรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม มีมุมมองเรื่องความสุขของชีวิต คือการได้มีเงิน มีบ้าน มีรถ มีวัตถุสิ่งของเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ไม่มีความรู้เรื่องความสุขทางด้านจิตใจ มีมุมมองเรื่องการประพฤติตนตามหลักธรรมเป็นเรื่องที่ล้าสมัยไร้สาระ

ในเรื่องนี้ มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัยฯ ควรเร่งแก้ปัญหาให้นักศึกษาที่ไม่สนใจรับรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรม และประพฤติปฏิบัติตนตามหลักธรรม ให้ตระหนักรู้ถึงคุณประโยชน์ในการรับรู้และปฏิบัติตนตามหลักธรรมและให้ตระหนักรู้ถึงโทษที่ไม่รู้และไม่ปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรมอย่างเร่งด่วน โดยผ่านกระบวนการและกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ที่เน้นให้ความสำคัญเรื่องคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาเป็นประการสำคัญ

ส่วนเรื่องความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ไม่ส่งผลต่อระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษานั้น อาจอธิบายได้ดังนี้ นักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในมหาปชาบดีเถรีวิทยาลัยฯ นี้ บางกลุ่มเป็นนักศึกษาที่เป็นชาวเขาเผ่าต่าง ๆ เช่น เผ่ากระเหรี่ยง เผ่าม้ง เผ่ามูเซอ เป็นต้น บางกลุ่มเป็นชาวเวียดนาม และบางกลุ่มเป็นชาวพม่า นักศึกษาเหล่านี้ต่างมีขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และความเชื่อที่แตกต่างกันออกไป ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนจึงหล่อหลอมได้ซ้ำกว่า นักศึกษาที่มีขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน จึงทำให้ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ไม่ส่งผลต่อระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัยฯ ควรเร่งประสานความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาที่มาจากต่างถิ่นต่างที่ ให้มีความผสมกลมกลืนทั้งในเรื่องแนวคิด ค่านิยม ทักษะคิด ที่เกี่ยวกับเรื่องคุณธรรมจริยธรรม โดยผ่านกระบวนการต่าง ๆ โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในสถานศึกษานั้น สามารถเปลี่ยนแปลงหรือละลายพฤติกรรมของกลุ่มคนได้เป็นอย่างดีและรวดเร็ว เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม กิจกรรมการปฏิบัติธรรม เป็นต้น และควรเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทุกขั้นตอน เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาภายในสถาบัน และเพื่อฝึกให้นักศึกษาสร้างสัมพันธ์ภาพกับหน่วยงานภายนอก

ข้อเสนอแนะ

๑. ผลการวิจัยพบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา, สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา, และความเข้าใจในหลักธรรมของนักศึกษา ส่งผลต่อการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา จึงมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร ควรกำหนดเป็นนโยบาย ให้มีการจัดทำแผนส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มมากขึ้น ตรงต่อความต้องการของนักศึกษา กระบวนการจัดการเรียนการสอน ควรมีการวางแผนส่งเสริมพัฒนาให้ครูผู้สอนมีการเลือกใช้นวัตกรรมทางการศึกษาที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและเตรียมแผนการสอนในแต่ละรายวิชาให้พร้อม โดยหน่วยงานมีงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ สนับสนุนตามความจำเป็นและเหมาะสม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาได้ง่ายขึ้น สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ และมีการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมคุณความดี เช่น ความมีระเบียบวินัยต่าง ๆ ความซื่อสัตย์สุจริต ความตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ เป็นต้น

๒. ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของสถานศึกษาก็ดี, สภาพแวดล้อมที่ร่มรื่น เงียบสงบ สะอาด การสร้างความอบอุ่นเสมือนครอบครัวระหว่างคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา ตลอดจนการเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนานั้น ล้วนส่งผลต่อการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาทั้งสิ้น ครูผู้สอนจึงควรให้ความสำคัญกับสิ่งดังกล่าวในระดับมากขึ้น

๓. ผลการวิจัยพบว่า การเห็นคุณค่าการปฏิบัติตนตามหลักธรรม, ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน และการรับรู้คุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาไม่ส่งผลต่อระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา จึงมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร ควรกำหนดเป็นนโยบาย ให้มีการจัดทำแผนที่เน้นกระบวนการ กิจกรรม รวมถึงสภาพแวดล้อม ที่สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นคนมีคุณธรรมจริยธรรม และเน้นกิจกรรมที่สร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษาด้วยกันทุก ๆ ชั้นปี โดยให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมซึ่งสถานศึกษาจัดขึ้น รวมทั้งทำให้นักศึกษามีความสนใจตั้งใจในการเรียนการสอนในรายวิชาพระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง แล้วนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตน ครอบครัว และสังคมส่วนรวมต่อไป

ตัวแปรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ๒๒๑

บรรณานุกรม

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. **จริยธรรมของเยาวชนไทย**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๔.
- ปริญญญา เห็นสุข. “การสื่อสารและการขัดเกลาทางสังคมด้านคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับ
อุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิต
วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๙.
- สายฤดี วรกิจโกศาทร รศ.ดร. และคณะ, **คู่มือ การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสถาบันการศึกษา**,
(ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม : บริษัท ธรรมสาร จำกัด, ๒๕๕๒).
- สุทธวีรณ ตันติรจนาวงศ์ และศศิกาญจน์ ทวีสุวรรณ. “การส่งเสริมคุณธรรมที่มีประสิทธิภาพ : กรณี
ศึกษากลุ่มเด็กและเยาวชนข้าราชการภาครัฐ”, **รายงานการวิจัย**,ทุนสนับสนุนการวิจัย
จากกรมการศาสนา : กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๕๒.
- สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล. **คู่มือโรงเรียนคุณธรรม : คู่มือ
การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสถาบันการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ธรรมสาร
จำกัด, ๒๕๕๒.
- อภิญญา อิงอาจ. “การศึกษาพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตของ นักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพ-
มหานครและปริมณฑล” **บทความวิจัย**, ๒๕๕๕.